



Disputatio medica inauguralis de doloribus

<https://hdl.handle.net/1874/341865>

32

DISPUTATIO MEDICA
I N A U G U R A L I S,
D E
D O L O R I B U S,

Q U A M
FAVENTE DEO TER. OPT. MAX.
Ex auctoritate Magnifici Rectoris,
D. HERMANNI WITSII,

S. S. Theol. Doctoris, ejusdemque in Inclyta Academia Ultrajectina
Professoris Ordinarii, & Ecclesiae ibidem Pastoris facundissimi,

NEC NON

*Amplissimi Senatus Academici consensu, & Nobilissima
Facultatis MEDICAE Decreto,*

PRO GRADU DOCTORATUS

Summisque in MEDICINA honoribus & Privilegiis
ritè, ac legitimè consequendis,

Eruditorum examini subjecit

JOHANNES BRONCKHORST, Doesburgensis;

Ad diem 15. Februarii, horâ locoque solitis.



TRAJECTI AD RHENUM,

Ex Officinâ FRANCISCI HALMA, Academiae
Typographi, cl^o l^oc LXXXVII.

Reverendo, ac Doctissimo

V I R O,

D. JEPHTHÆ
V L I T A R P I O,

Verbi Divini fidelissimo mi-
nistro Naaldwicensi, Socero
suo dilectissimo,

*Hanc Disputationem Inauguralem
submisso animo*

Dicat ac consecrat,

JOH. BRONCKHORST,

Auct. & Resp.



DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

DOLORIBUS.

THESIS I.



Inter morbos, qui corpus humanum afficiunt, nullus majorem indagine[m], quam *Dolor*, requirit; antiquis Medicis, ob principia non è rationis, sed experientiæ penu depromta, hæc in parte minus philosophicè illum describentibus. Verè animi affectus est, voluptati oppositus, per ingratum spirituum motum mentem molestiâ vexans, qui in judicio tristitia, in voluntate odium dici posset; ac in sensibus externis, ab inconvenienti sapore, odore, lumine, sono, suam originem trahit; sed nostram in præsentem considerationem solus ille, qui tactum afficit, merebitur; Definitur, *vehemens fibrarum concussio, qua rupturam minatur*. Unde non tantum doloris natura, prout medicinæ objectum est, sed causæ, ac remedia justè attendenti patefcent.

I I.

Pro variis modis, quibus in fibrillas agitur, ejus diversa sensatio datur: *Pungens* quandoque est, quasi acus adesset: *Rodens*, ac si dentibus moderet animal; *Lancinans*, quasi lancea nunc hic, nunc illic perforaret; *Lacerans*, quasi cultro fieret abrasio; *Contundens*, non aliter, ac si a malleorum ictu; *Gravans*, quasi ab incumbente pondere; *Comprimens*, quasi membrum prælo subjiceretur; imò sæpè *Distendens*, ac si membranæ forent inflatæ, ac instar veli, à ventis pressi, extensæ.

I I I.

Prout alia symptomata, cum suis causis, dolorem concomitantur, aliquando sensus *ardoris* adest, ac *ebullitionis*, ut hoc evenit in ventriculo & hypochondriis; e contrà sæpè *frigoris*, *pulsationis*, *contorsionis*, sive torminum; quamvis non rarè in uno loco *fixus* deprehendatur, in alio autem *vagus*, per spatiorum ac temporum inæqualia intervalla, corpusculum nostrum molestant.

I V.

Ubi partes corporis spectamus, varia specierum nomina occurrunt; in *capite* *Cephalalgia* est, dolor, nempe recens, neque vehemens, neque diuturnus; *Cephalæa*, inveteratus, asper, longus, & sæpè immitis, ad peccatulum in diætâ commissum redux; *Fronis*, diuturnus, quandoque cum suffusione, nausea, vomitu, & familiari regionibus nostris scorbuto; *Verticis*, quo gravidæ, cachecticæ, in menstruo fluxu impeditæ, vel hypochondriaco malo tactæ mulieres afficiuntur; neque prætermittendus ille, qui a *gravodine* nascitur, in quo caput cum omnibus artibus patitur, ac humor tenuis ac salsus ad nares & fauces, cum excoriatione, febriculâ, lassitudine, destillat; uti nec, qui
aurem

JOH. BRONCKHORST
Auct. & Resp.

aurem quasi perterebrat; vel caput divellit ad oculorum orbitas
tensus, vel tempora pulsât ac incendit; Quid? quod certum vi-
ni genus, & ex eo ebrietas; mercurii vivi, in curanda lue Vene-
reâ, abusus; symphatia cum aliis affectis partibus, ut ajunt;
contactus etiam externus, hoc in ventre, miserandos creet do-
lores.

V.

In *oculis* accidit sæpe numero acerbissimus, cum inflammatio-
ne, ulcere, copiosis lacrymis, visûs summâ debilitate: in *auribus*,
quoque molestissima punctura, cujus delirium, vigilia perti-
nax, humoris, sanguinis, puris stillicidium, rubedo, tumor,
ardor, tinnitus, imò surditas, comites sunt; in *ore* non con-
temnenda est *Odontalgia*, in uno vel pluribus dentibus, fixus,
vagus, periodicus, in quo nunc à calidis, nunc à frigidis au-
gmentum fit, hominem velut enecans, & in rabiem agens.

V. I.

Pectori pleuritis, tam vera, quam notha, cum sua difficili re-
spiratione, tussi, febribus, bellum indicunt; ut & *Abdomini*,
præter dolorem in ventriculo, comprimentem, rodentem, pun-
gentem, ardentem, distendentem, *Colicus & Iliacus*, qui gra-
dibus differunt, quum in illo non adeo sit horrendus, neque
tanta, & tum diuturna alvi constipatio, neque mortis periculum,
quam in hoc, ut qui nec fomentis, nec clysteribus molliri no-
vit, per menses continuos, comite lentâ febrî, & pedissequis
tabe ac Paralyfi. Huc, inter alias species (præcipuas enim &
maximè infaustas nominare satis sit) referas *muliebrem dolorem*, in
gravitate juxta inguina, cum coxendicis stupore ac dolore;
Circa menstrua, ad artus, lumbos, coxas, cum passione hyste-
ricâ: In partu, absque dubio in plurimis maximum, qui à
naturâ nimium novercâ possit excogitari, nisi *Nephriticus*, in sexu
masculino, huic palmam videretur præripere.

VII.

Dolor *artuum* pessimus *Arthritis* est, qui ipsa ossium internodia non veretur occupare, sæpe tam inveterata, ut nodis ac crescentiis articulos foedet, ac calcem, tartarum, turpiter eructet: huic affinis *ossium*, aut, si mavis, *periostrii*, *tendinum*, membranarum, juxta ossa, dolor; hæc enim si frangantur, dislocentur, concutiantur, cariem, aut latens ulcusculum, cum acri pure, vel vermiculo, concipiant, vel intimâ inflammatione urgeantur, unâ cum motus impotentiâ, horrendam animo molestiam præbent.

VIII.

Verum, ne in speciebus inquirendis, quarum infinita seges est, prolixiores simus, Causæ omnium dolorum erunt examinandæ, & quidem, ut uniformi principio nitantur: Non sufficit dixisse, dolorem esse *continui solutionem*, & alio modo vix explicabilem, ac si Medico confusa quedam morbi idea remedium, juxta rationem, porrigere posset; Præterquam, quod sæpè, factâ continui solutione, dolor planè cesset, vel tunc demum oboritur; *Motus* solus, qui sensationis omnis origo est, potius in subsidium vocetur: Hic impetu suo, vel particulas acres, & salinas, & acidas; vel humores, qui per tubulos texturæ nostræ circulari debent; vel spiritus animales diversimode affectos; vel halitus, per sanguinis & humorum variam fermentationem, & æstum, elevatos, nunc aquosos & tenues, nunc crassos & acres: vel materiam subtilem, ex aëris pressione, poros corporis humani undequaque intrantem & pervadentem, ad fibrillas protrudit vehementer, ut ipsæ tendantur, præsertim, si exsiccata, & non irrigata crepent, crispentur, & jam jam rumpantur.

I X.

Qui impetus vix locum haberet, si omnes hæ motæ particu-
læ in cursu suo non sisterentur, & liberrimè progredi possent;
ita ut pro causis dolorum antecedentibus, pororum, tubulorum-
que obstructions, ac quicquid obstruere potis est, sumi de-
beant. Cui fundamento jacto, non difficile, differentias do-
lorum ante dictas, reliquis omissis, super struere. *Pungens* enim
à particulis salinis, quæ oblongæ, rigidæ, ac cuspidè acuto ar-
matae sunt; *Rodens* ab acidis; quæ si admodum acres, ut instar
cultelli fibrillas discindere videantur, *Lacerans*; Si tantum vola-
tiles, *lancinans* dicitur; *Contundens* à crassioribus, sed ad huc
satis motis; *Gravans* ab iis, quæ minus moventur, & magnâ
copiâ uniuntur; & *comprimens*, si vapores quidam simul disten-
dant; Hi, si soli membranas valent elevare, & fibrillas earum
ad rupturam usque dilatare, *distendens* vocatur: Ubi simul
magnus, & celer impetus particularum salinarum, *ardor*; vel
solito major earum, quæ stagnant, fermentatio existat, *ebullitio*;
vel sanguis interim crassior, serosior, aut ejus debilior motus
oboriatur, *frigus*; vel arteriæ vicinæ nequeant liberè expandi,
pulsatio; vel fibrillæ motrices non procul sitæ, & ob irritatio-
nem convulsæ sint, *Contorsio* sentitur. Quum una in parte im-
petus datur, *fixus*, verum, si huc & illuc motus, & quidem
nunc major, nunc minor est, *vagus* nominatur.

X.

Undè omnium dolorum causam, *capitis, pectoris, abdominis,*
& *artuum* à nobis descriptorum, licet piscari. Imò, ratio jam
datur, ob quam doloribus prudenter talia medicamenta, licet fa-
cto inventa, opponantur, quæ sunt epiceraistica, lenientia, oleo-
sa, fibrillas laxantia, sanguinem & humores incrassantia, ut mi-
nor

nor sit impetus in fibras, quæ *Anodyna*, *Hypnotica*, sive somnife-
ra, & si nimium incrassent, ut stuporem, indolentiam, imò
ipsam sæpè mortem inducant, *Narcotica*, dicuntur; inter qualia
multa, sunt: *Radices Altheæ, Liliorum, Malvæ, Mandragoræ,*
Hyoscyami: *Folia sambuci, violariæ, Mercurialis, sempervivi, La-*
Etuce, Papaveris, solani, tobaci: *flores camomilla, Meliloti, cro-*
cii, Rosarum: *Seminalini, fenugraci, tritici, Hordei, frigida ma-*
jora: *lac tepidum, butyrum recens non salitum, omenta, pulmones*
animalium recens occisorum, medulla, Axungia, unguentum populeo-
nis, olea papaveris, amygdalarum dulcium, fabarum; & quod
omnium vires superat, *Opium*, ac quæ ex eo conficiuntur. Quæ
omnia his paginis non explicanda, sed in disquisitione per vocem
vivam demonstranda venient.

F I N I S.

